

**ВОЛИНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ
ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ**

КАФЕДРА АНГЛІЙСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ

ЗАТВЕРДЖЕНО
Протокол засідання кафедри
англійської філології
№ 1 від 28 серпня 2020 року
Завідувач кафедри

В. А. Ущина

ОСНОВИ КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ

СИЛАБУС

Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Галузь знань	01 Освіта/Педагогіка
Спеціальність	014 Середня освіта. Мова і література (німецька)
Освітньо-професійна програма	Середня освіта. Німецька мова
Форма навчання	Денна
Курс	I
Семестр	I

I. Опис навчальної дисципліни

Таблиця 1

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	01 Освіта/Педагогіка 014 Середня освіта. Мова і література (німецька) Середня освіта. Німецька мова Бакалавр	Нормативна
Кількість годин / кредитів 60 год. / 2 кредити		Рік навчання 1
		Семестр 1-ий
		Лекції 18 год.
		Практичні (семінарські) 10 год.
ІНДЗ: <u>есе</u>		Консультації 4 год.
	Самостійна робота 28 год.	
Мова навчання	Форма контролю: залік	
	Українська, англійська	

II. Інформація про викладача

Прізвище, ім'я та по батькові	Ущина Валентина Антонівна
Науковий ступінь	доктор філологічних наук
Вчене звання	професор
Посада	завідувач кафедри англійської філології, професор
Контактна інформація	м.т. (050)1335905
	vushchyna@vnu.edu.ua , uval@ukr.net
Дні занять	http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi
	Очні консультації: в день проведення лекцій / семінарських занять (за попередньою домовленістю). Усі запитання можна надсилати на електронні скриньки, зазначені в силабусі.

III. Опис дисципліни

1. Анотація курсу

Навчальна дисципліна «Основи критичного мислення» призначена для бакалаврів-освітян, що навчаються на факультеті іноземної філології. Метою курсу є навчити студентів основам критичного мислення та ознайомити з методами його формування. Сучасне суспільство наповнене інформацією найрізноманітнішого штибу, тому одним із ключових умінь людини в інформаційну епоху є здатність визначати якість цієї інформації, відрізнити правду від брехні, відмежовувати об'єктивні факти від суб'єктивних думок. Саме такі амбітні цілі покладені в основу цього курсу. Окрім цього, критичне

мислення має непересічне значення для формування у молодих людей лідерських якостей, що є необхідною умовою для успішного вчителя.

Запропонований курс дозволить студентам-першокурсникам опанувати мистецтво усвідомленого розмірковування, що не лише дозволить їм стати захищеними від різноманітних інформаційних маніпуляцій та уможливить їхнє свідоме навчання, а й стане міцним підґрунтям для їхньої майбутньої професійно-освітньої діяльності та фахового зростання. Застосування стратегій критичного мислення підвищить методологічну підготовку, а, отже, і сприятиме успішності наукової і викладацької діяльності. Навичка критично мислити і критично сприймати інформацію потенційно може мати позитивний вплив на якість життя студентів, сприяти розвитку їхнього емоційного інтелекту та дозволить їм цілеспрямовано моделювати емоції під час освітнього процесу.

2. Передумови до вивчення навчальної дисципліни (пререквізити)

Основною передумовою для вивчення курсу «Критичне мислення» є бажання студентів навчитися думати критично, що в результаті приведе до усвідомлення ними прикладного значення дисципліни для своєї майбутньої професії. Цій меті підкорені усі наступні кроки, а саме: ознайомлення з теоретичними і філософськими основами критичного мислення, з необхідною термінологією, з методикою та основними принципами предмету.

3. Завдання навчальної дисципліни

- закласти у студентів уміння критично оцінювати вірогідність умовиводів, покладених в основу висловлених тверджень, аргументів, інтерпретацій та вірувань;
- навчити розуміти процеси логічної структури обґрунтування власної думки;
- сформувати знання компонентів аргументації як невід'ємного складника критичного мислення.

4. Результати навчання (компетентності):

- аналізувати процеси побудови, вербалізації та інтерпретації логічного висловлення;
- оцінювати якість аргументації;
- створювати тексти, у яких твердження були б логічно побудовані, аргументовані та засновані на фактах;
- обробляти та аналізувати інформацію, навіть альтернативну – таку, що відрізняється від вірувань і знань суб'єкта;

- формулювати доцільні запитання і знаходити на них вірогідні відповіді;
- розпізнавати недостовірну інформацію та маніпулятивні твердження;
- оцінювати обґрунтованість висновків, позицій та аргументів;
- робити обґрунтовані та достовірні висновки, що базуються на попередньо опрацьованому автентичному матеріалі;
- застосувати знання у своїй майбутній професії вчителя англійської мови.

5. Структура навчальної дисципліни

Таблиця 2

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лекц.	Практ.	Інд.	Сам. роб.	Конс.	Форма контролю / Бали
Змістовий модуль 1. Основи критичного мислення							
Тема 1. Предмет і завдання критичного мислення. Критичне мислення в системі наук. Визначається предмет і завдання критичного мислення, а також історія виникнення дисципліни. Засвоюються основні терміни і ключові поняття предмету. Розглядаються міждисциплінарні зв'язки критичного мислення з риторикою, логікою, теорією аргументації, прагматикою, дискурсологією, стилістикою і теорією літератури.	8	2	1		4	1	ДС + ДБ + РК / 5
Тема 2. Принципи критичного мислення. Вивчаються основні принципи і стандарти критичного мислення (прозорість, точність, чіткість, релевантність, послідовність, логічна коректність, завершеність, цілісність, достовірність). Особливий фокус зосереджено на прикладних аспектах критичного мислення та важливості його формування у суспільстві (використання принципів критичного	7	2	1		4		ДС + ДБ + РК / 5

мислення у повсякденному житті, в мас-медіа та в освіті, і зокрема у викладанні англійської мови як іноземної).							
Тема 3. Критичне мислення і аргументація. Базові логічні концепти. Вивчаються базові поняття логіки й аргументації (індукція і дедукція). Закономірності дедуктивного судження (гіпотетичний силлогізм, категоричний силлогізм, аргументація шляхом виключення, аргументація за допомогою визначення). Закономірності індуктивного судження (індуктивне узагальнення, предикативний аргумент, аргумент з посиланням на авторитет, звичайний аргумент, статистичний аргумент, аргумент за аналогією).	10	4	1		4	1	ДС + ДБ + РК / 5
Разом за модулем 1	25	8	3		12	2	15
Змістовий модуль 2.							
Сфери практичного застосування принципів критичного мислення							
Тема 4. Критичне мислення та академічне письмо. Студенти вчаться писати аргументовані наукові твори, Відпрацьовуються вміння обирати тему наукової праці, оформлювати обґрунтування, обстоювати свою думку, логічно вибудовувати свої судження, обирати і описувати методи дослідження, робити обґрунтовані висновки.	8	2	2		4		ДС + ДБ + РК / 5
Тема 5. Критичне мислення і мова. Засвоюються характерні особливості використання лексичних та лінгвосилістичних засобів, за допомогою яких вибудовуються вірогідні й аргументовані твердження. Студенти навчаються	9	3	1		4	1	ДС + ДБ + РК / 5

уникати неоднозначних висловлень та занадто узагальнених твердження. Ознайомлюються зі способами розпізнавання маніпулятивних висловлень та вивчають стилістичні фігури, які при цьому задіюються мовцями.							
Тема 6. Критичне мислення і мас медіа. Студенти вчаться критично сприймати інформацію, що подається різноманітними мас-медіа. Ознайомлюються з поняттям дискурсу і засвоюють важливість контексту повідомлення. Вчаться бути медіа-грамотними і критично налаштованими до викривлення фактів. Студенти вчаться формувати власні точки зору, ґрунтуючись на достовірній інформації. Брехня і маніпуляція. «Вікно Овертона». Непряме заперечення.	10	3	2		4	1	ДС + ДБ + РК / 10
Тема 7. Критичне мислення і викладання іноземної мови. Засвоюється важливість усвідомлення зв'язку між критичним мисленням і процесом навчання. Викладання іноземної мови і критичне мислення. Виховання в учнях інтелектуальної цілісності, автономності, творчості, оригінальності, чесності, сміливості, наполегливості та емпатії.	8	2	2		4		ДС + ДБ + РК / 5
Разом за модулем 2	35	10	7		16	2	25
Види підсумкових робіт							Бал
Модульна контрольна робота							Т / 30
Модульне письмове есе							Т / 30
Усього	60	18	10		28	4	100

6. Завдання для самостійного опрацювання.

Таблиця 3

Тема	Кількість годин	Питання для самостійного опрацювання
Тема 1. Предмет і завдання критичного мислення. Критичне мислення в системі наук.	4	Як навчитися думати про мислення? Як відрізнити правдиве висловлення від неправдивого? Навіщо нам мислити критично?
Тема 2. Принципи критичного мислення.	4	Знання і правда. Від хибних розмірковувань до хибних умовиводів. Прочитати і проаналізувати твір К. Воннегута «Брехня»
Тема 3. Критичне мислення і аргументація. Базові логічні концепти.	4	Індуктивний та дедуктивний типи розмірковувань. Що таке системне мислення?
Тема 4. Критичне мислення та академічне письмо	4	Як художній твір відрізняється від наукового? Написання короткого академічного есе
Тема 5. Критичне мислення і мова	4	Емотивно забарвлена мова і аргументоване мовлення.
Тема 6. Критичне мислення і мас медіа	4	Евфемізми та політична коректність в англійській мові
Тема 7. Критичне мислення і викладання іноземної мови	4	Використання принципів критичного мислення під час укладання навчальних і освітніх програм.
Разом:	28	

IV. Політика оцінювання

При вивченні навчальної дисципліни «Критичне мислення» студент виконує завдання згідно з навчальним планом та силабусом, що включають відвідування лекцій, опрацювання інформаційних джерел та літератури, підготовку до семінарських занять (аналіз теоретичних відомостей, опрацювання конспекту лекції, володіння термінологічним словником дисципліни, підготовку відповідей згідно плану семінарських занять, доповнення та коментарі відповідей інших студентів, підготовку презентацій) та виконання різноманітних практичних завдань.

Поточним контролем передбачені відповіді на семінарських заняттях, що має на меті перевірку рівня знань, присутність на лекціях, наявність конспекту та виконання науково-дослідних пошукових (самостійних) завдань. Максимальна кількість балів, яку може набрати студент за два змістових модулі (ЗМ), становить 40.

Учасник освітнього процесу має дотримуватися навчальної етики, толерантно ставитися до всіх учасників процесу навчання, дотримуватися часових меж та лімітів навчального процесу.

У разі відсутності з поважної причини на лекційному занятті студент представляє конспект теми, яку вивчали на пропущеному занятті. За

відсутності на практичному (семінарському) занятті знання студента оцінюють за результатами усного опитування по темі, що, зокрема, визначає рівень володіння тематичними термінами та ключовими поняттями.

Якщо студент хоче покращити підсумковий бал за аудиторну роботу, пропонується підготовка та захист презентації на одну із запропонованих тем (на вибір), або написання тез. Також студент може обрати будь-який медіа-текст англійською мовою з актуальних англомовних медіа-джерел та зробити його критичний аналіз з використанням методик і технік, засвоєних під час вивчення курсу.

Неформальне оцінювання: студент також може покращити свої бали, взявши участь у конференціях, круглих столах, студентських обговореннях проблем, пов'язаних з критичним мисленням, академічною доброчесністю та аргументацією.

V. Підсумковий контроль

Підсумковий контроль здійснюється у вигляді заліку і може проводитись лише один раз згідно із розкладом проведення лекційних занять. Студенти складають модульні тести, рівень виконання яких оцінюється перед складанням заліку.

Відсутність студента на модульному тесті оцінюється у "0" балів. Повторне складання підсумкового модульного контролю для студента можливе за умови його відсутності з поважної причини відповідно до графіка, затвердженого кафедрою англійської філології.

Максимальна кількість балів, яку може набрати студент за модульну контрольну роботу в межах змістового модуля, становить 30. Максимальна кількість балів з урахуванням усної відповіді на заліку та модульний контроль дорівнює 60.

Рівень знань студента за поточний та модульний контроль оцінюється в балах, фіксується у журналі після вивчення кожного змістового модуля. Підсумкова оцінка за національною шкалою заноситься у залікову відомість.

У випадку незадовільної підсумкової оцінки або за бажанням підвищити рейтинг студент може перескласти залік згідно з розкладом.

VI. Шкала оцінювання

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка
90 – 100	Відмінно
82 – 89	Дуже добре
75 – 81	Добре
67 – 74	Задовільно
60 – 66	Достатньо
1 – 59	Незадовільно

VII. Рекомендована література та інтернет-ресурси

Основний перелік:

1. Конверський А. Критичне мислення. Підручник для студентів навчальних закладів вищої освіти усіх спеціальностей. Київ: Центр навчальної літератури, 2019. 340 с.
2. Bassham Gregory et al. Critical Thinking. A Student's Introduction. New York: Mc Grow Hill, 2011.
3. Ekstrom Emelie. A Focus on Critical Thinking or Linguistic Features? Researching Teachers' Attitude to the Use of Critical Perspectives in Teaching Language and Literature (надається pdf).
4. The Critical Thinking Workbook (надається pdf).

Додаткова література:

1. Тягло О. Критичне мислення. Підручник, 2008(надається pdf).
2. Benwell Tracy, Kemp Gary. Critical Thinking. A Concise Guide. London: Routledge, 2002.
3. Binker A.J. Thirty-five Dimensions of Critical Thinking (надається pdf).